

XIII.

N. P. Saxtrups Angreb paa Valfarterne til Kippinge.*Ved H. F. Rørdam.*

I Afhandlingen om Valfarterne til Kippinge (K. S. 4. R. III, 458) er det omtalt, at Hr. Niels Pedersen Saxtrup, residerende Kapellan i Nakskov 1658—86, tog sig over i et utrykt Skrift at gennemhegle disse Valfarter, der i hans Tid endnu vare i fuld Gang. Hans Skrift antoges for tabt, men er siden fundet i Rigsarkivet (Langebeks Samling II). Det bestaar af 10 temmelig tæt beskrevne Kvarblade. En større Prøve af Skriftet skal her meddeles.

Underviisning

om Sathans bedrægeri med de Siugis Helbredelse ved Kippinge Kircke i Falster, oc Gudz usvigelige Sanddruelighed i hans Ord, at hand vil hielpe allevegne, naar det kand schee hans nafn til Ære oc Menniskene til Salighed. | Kortelig saaledes sammenskrevet af Skriften ved Niels Pederssøn Saxtrup, Guds ords Medtjenner i Nacskow.

.....
 Betænk dog ó Menniske! alt det, som du gjør oc icke hafver befalning paa i Guds ord, men bogstafvelige tvert imod, det er Synd.

Hafver mand da nu nogen befaling i Guds Ord, at mand skal drage til Kippinge eller nogen anden formeent Helligdoms Kircke i sin Siugdom, med sin bøn at søge til Gud om helbred, meere end i sin egen Kirke oc hjemme hos sig self? Ingenlunde: icke den allerringeste tyddel nogenstedz i det ny Testamente.

Paulus lærer 1 Cor. 1., at hellige Gudz børn kand paa kalde oc gjøre deris bønner hvert sted med fruct, bode udj deres egne steder oc paa fremmede; men hand taler slet intet om Kippinge Kircke eller nogen anden formeent helligdoms sted.

Christus siger self Joh. 16, at hvad somhelst mand beder Faderen om i hans nafn, det vil hand visseligen gifve, saa fremt det kand komme hans nafn til ære oc Menniskene til Salighedz goode; men hand taler slet intet om, at mand skal drage enten til Kippinge Kirke eller nogen anden formeent Helligdoms sted at aflegge sin bøn.

Apostelen Jacob siger cap. 5. at dersom nogen er siug, han skal kalde til sig de ældste af Meenigheden (Meenigheden, som den siuge er udj), at de skal bede for hannom, ligesom her nu christeligen giøris bøn for de siuge oc skrøbelige af Prædichestoolen i de ældstes oc Meenighedens nerværelse, men icke med et ord taler Apostelen om, at mand skal drage til nogen fremmed Meenighed at gjøre sin bøn, saasom enten til Kippinge Kirke eller nogen anden formeente helligdoms sted. Det er saa langt fra, at dend Herre Christus siger self Matth. 7., at mand kand gaae ind i siine lønkammer oc med fruct gjøre siine bønner til bøn høring, saa mand icke haffuer fornøden at reise hen paa fremmede steder at bede oc udøse sine bønner.

Oc hvorfor skulle Kippinge Kircke — — vere helligere oc kraftigere til bønnens udgydelse for de siuge, end som andre Kircker? Prædicke jo det samme Guds ord i andre Kircker her omkring som i Kippinge Kirke?

Administreres jo de samme Sacramenter paa andre steder oc i andre Kircker som i Kippinge Kircke?

Er der jo saa vel syndige Mennisker Præster i Kippinge som andre steder?

Ere jo Kippinge Meenigheds lemmer ligesaa vel Adams Børn som i andre Meenigheder?

Ja, er jo Kippinge Sogn lige saa vel straf oc landeplage for syndens skyld undergifven som andre Sogner?

Hvor udj bestaaer da helligdommen ved Kippinge Kircke? Bestaar dend udj Kirckens bare Mure, Kalck og Steen? O daarlighed oc blindhed! Kald paa mig i din nød, siger den trofaste Gud, oc næfner ingen synderlig particulær sted, saa vil jeg hielpe dig, oc du skalt tacke mig. End widere, dersom dend allermectigste hafde stifted nogen helligdom i Kippinge Kircke oc nogen raadførsel der fremfor paa andre steder imod een oc anden Siugdom, saa maatte det jo følge, at de siuge, som blifve curerede ved Kippinge Kircke, da icke andre steder her i Landene uden Kippinge Kirckes besøgelse kunde hielpis, thi da blef jo des formedelst Kippinge Kirckis helligdom oc kraft despecterit oc vanærit; hvor imod vi dog (Gud været æret) hafver utallige Exempler, at saa mange ved Guds naade oc naturlige midler ere her oc der curerede fra samme Siuger, som andre ved Kippinge Kircke, uanseet de hverken hafver givet sig tancker om Kippinge Kircke, ej heller ere komne til Kippinge Kircke.

Luck Øinene op du Stedveller oc Stedvellerinde, beskue din Daarlighed oc Fandens bedrægeri.

Men nu begjerer Kippinge Kirckes Patroner, synderligen de, som i derris ofvertro hafver faaet nogen bood ved Kippinge Kircke, at vide, hvor det dog kommer, at der blifver saa mange hiulpne uden middel ved Kippinge Kircke for een oc anden Siugdom oc Vanførsel, hvilke ellers vide noch hafve verit om middel oc ej ere blefne hiulpne, førend de ere komne til Kippinge Kircke?

Her til Jeg svarer:

1. At det er ingenlunde Patienternis gode Tro, der hielper dem, som en part ville hafve det: thi at det er icke en good Tro, de føre med sig, men en afgudisk Tro, det bevisis der med, at de troer imod Gudz ord, at vor Herre mere vil hjelpe dennom ved Kippinge Kircke end andre vegne.

Ej heller

2. Er det Gud, her mirakalske viis ved siin aldmact hielper dem oc helbreder dem; Thi uanseet vor Herre uden middel er aldmæctig til at hielpe mirakelske viis, naar hand vil, saa vil hand dog ingenlunde bruge sin aldmæctighed eller gjøre Mirakler imod det, som hand i sit ord hafver sagt oc tald. — —

Hvem er det da, her hjælper oc helbreder ved

Kippinge Kircke?

Det er Patienternis Vantro oc Ofvertro, oc det er Diefvelen, som ved Gudz Tilladelse er mæctig udj Vantroens Børn Eph. 2. — — (Dette søges udførlig begrundet dels ved Beviser af den hell. Skrift, dels ved sagnagtige Exempler).

Sluttelig oc endeligen spør du Superstitiøse, hvorfor dend allermæctigste saa tilsteder Sathan at spøge oc bedrage ved Kippinge Kircke?

Der til svaris,

at, uanseet dend grundgode Gud ingenlunde vilde, at vi skulle bedragis oc forferis i slige eller andre maader, saa tilsteder han dog Sathan sligt, at hand kand friste os, om vi hafver hannom (o: Gud) oc hans ord saa kjer af hjertet, at vi ville blifve saa fast der ved, som vi berømmer os af (Deut. 13). Ja S. Poul gifver oc Aarsagen tilkjende, 2. Thess. 2, hvorfor Gud tilsteder Sathan saaledes at bedrage Menniskene, sigende, at det skeer, fordi saa Menniskene icke elske oc ære Salighedzens Sandhed, som Gud gifver dem, og vil icke troe dend, men hafver derris Behagelighed til Uretfærdighed, oc derris Ørene kløer efter ny Lærdom, derfor lader Gud Diefvelen krafteligen liuge for dem bode med Ord, med Tegn oc underlige Gjerninger, ligesom det saa ægentligen gaar til ved Kippinge Kircke, at fordi saa Menniskene icke ville troe dend Saligheds Sandhed oc det Guds Ord, at Gud vil bøn- høre oc hjælpe ligesaa vel i vore egne Kirker som i Kippinge Kircke, naar det kand komme hans navn til ære oc dennom til Saligheds gode, da tilsteder hand Diefvelen saa at spøge oc bedrage de vantro, som ej ville blifve ved hans ord oc forholde sig der efter. — — —